

Mål C-40/20

Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler

Datum för ingivande:

23 april 2020

Domstol som begär förhandsavgörande:

Consiglio di Stato (Italien)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

30 januari 2020

Klagande:

AQ

BO

CP

Motparter:

Presidenza del Consiglio dei Ministri

Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca – MIUR

Università degli studi di Perugia

Saken i det nationella målet

Överklaganden som har ingetts till Consiglio di Stato av den dom varigenom Tribunale Amministrativo Regionale per l'Umbria (nedan kallad TAR Umbria) ogillade klagandenas yrkande dels att de skrivelser genom vilka Università di Perugia avslog deras ansökan om att det skulle inledas ett förfarande för tillsvidareanställning vid nämnda universitet och cirkulär nr 3/2017 från Ministro per la semplificazione e la pubblica amministrazione (ministern för förenkling och offentlig förvaltning) angående denna fråga skulle ogiltigförklaras, dels att de skulle tillerkännas rätt att erhålla tillsvidareanställning som forskare och bli föremål för bedömning enligt artikel 24.5 i lag nr 240/2010 i syfte att bli tillsvidareanställda som biträdande professorer.

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

Frågan huruvida artikel 24.5 och 24.6 i lag nr 240 av den 30 december 2010 är förenlig med klausul 4 i ramavtalet om visstidsarbete, som återfinns som bilaga till direktiv 1999/70/EG, jämförd med artiklarna 20 och 21 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, även mot bakgrund av principerna om likvärdighet och effektivitet.

Fråga som har hänskjutits för förhandsavgörande

Utgör klausul 4 i det ramavtal som återfinns som bilaga till rådets direktiv 1999/70/EG av den 28 juni 1999 om ramavtalet om visstidsarbete undertecknat av EFS, UNICE och CEEP, som har rubriken ”Principen om icke-diskriminering”, jämförd med artiklarna 20 och 21 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, samt mot bakgrund av principerna om likvärdighet och effektivitet, hinder för en nationell lagstiftning, närmare bestämt [artikel] 24.5 och 24.6 i lag nr 240/2010, enligt vilken både visstidsanställda forskare som avses i artikel 24.3 b och som har uppnått den nationella vetenskapliga behörigheten i enlighet med artikel 16 i samma lag och tillsvidareanställda forskare som även dessa har uppnått nämnda behörighet har rätt respektive möjlighet (som har införts genom tilldelning av specifika resurser) att bli – de förstnämnda när det aktuella avtalet löper ut, de sistnämnda fram till den 31 december 2021 – föremål för en specifik bedömning i syfte att bli tillsvidareanställda som biträdande professorer, medan visstidsanställda forskare som avses i artikel 24.3 a och som har uppnått den nationella vetenskapliga behörigheten inte tillerkänns vare sig en sådan rätt eller möjlighet, även om samtliga nämnda kategorier av arbetstagare utan åtskillnad utför identiska arbetsuppgifter?

Anförda unionsbestämmelser

Såsom beskrivits i detalj i föregående beslut att begära förhandsavgörande i samma nationella mål som det hänvisas till, anføres följande unionsbestämmelser:

Artikel 155 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Rådets direktiv 1999/70/EG av den 28 juni 1999 om ramavtalet om visstidsarbete undertecknat av EFS, UNICE och CEEP (nedan kallat direktiv 1999/70), särskilt klausulerna 5 och 4 i det ramavtal som återfinns som bilaga till direktivet samt skälen 3, 14 och 15 i direktivet.

Kommissionens rekommendation av den 11 mars 2005 om den europeiska stadgan för forskare och riktlinjer för rekrytering av forskare (2005/251/EG).

Anförda nationella bestämmelser

Såsom beskrivits i detalj i föregående beslut att begära förhandsavgörande i samma nationella mål som det hänvisas till, anføres följande nationella bestämmelser:

Legge del 30 dicembre 2010, n. 240, ”Norme in materia di organizzazione delle università, di personale accademico e reclutamento, nonché delega al Governo per incentivare la qualità e l’efficienza del sistema universitario” (lag nr 240 av den 30 december 2010, ”Bestämmelser angående universitetens organisation, universitetsanställda och rekrytering samt bemyndigande för regeringen att förbättra universitetssystemets kvalitet och effektivitet”, nedan kallad lag nr 240/2010), särskilt artikel 24.1–3, 24.5 och 24.6.

Decreto legislativo del 25 maggio 2017, n. 75, ”Modifiche e integrazioni al decreto legislativo 30 marzo 2001, n. 165 ...” (lagstiftningsdekret nr 75 av den 25 maj 2017, ”Ändringar och tillägg till lagstiftningsdekret nr 165 av den 30 mars 2001 ...”, nedan kallat lagstiftningsdekret nr 75/2017), särskilt artikel 20.

Decreto legislativo del 30 marzo 2001, n. 165, Testo unico organico sul lavoro subordinato alle dipendenze delle amministrazioni pubbliche (lagstiftningsdekret nr 165 av den 30 mars 2001, ”Allmänna bestämmelser angående anställning hos offentliga myndigheter”, nedan kallat lagstiftningsdekret nr 165/2001), särskilt artiklarna 3.2 och 36, i den lydelse som gällde den 22 juni 2017.

Decreto legislativo del 15 giugno 2015, n. 81, ”Disciplina organica dei contratti di lavoro e revisione della normativa in tema di mansioni ...” (lagstiftningsdekret nr 81 av den 15 juni 2015, ”Systematisk reglering av anställningsavtal och översyn av lagstiftningen om sysselsättningskyldigheter ...”, nedan kallat lagstiftningsdekret nr 81/2015), varigenom direktiv 1999/70/EG har införlivats med nationell rätt, särskilt artikel 19, i den lydelse som är tillämplig i förevarande mål, före ändringen genom lagdekret nr 87/2018, och artikel 29.2 d, som trädde i kraft den 12 augusti 2018.

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i det nationella målet

- 1 Efter offentliggörandet av föregående beslut att begära förhandsavgörande i samma nationella mål som det hänvisas till vad gäller redogörelsen för de faktiska omständigheterna, har flera yrkes- och fackföreningar, närmare bestämt ANIEF – Associazione Professionale e Sindacale, Federazione Lavoratori della Conoscenza – CGIL och CIPUR – Coordinamento Intersedi Professori Universitari di Ruolo, intervenerat i de tre förfarandena till stöd för klagandenas yrkande och ansökt om att få intervensera i målet vid EU-domstolen.

- 2 Vidare har klagandena inkommit med en ny inlaga där de har gjort gällande att det finns ytterligare en gemensam grund för deras tre överklaganden av domen meddelad av TAR Umbria.

Parternas huvudargument

- 3 Genom nämnda ytterligare grund har klagandena åberopat åsidosättande av klausul 4 i det ramavtal som återfinns i bilagan till direktiv 1999/70 och av principen om icke-diskriminering enligt nämnda bestämmelse, eftersom de har uppnått den nationella vetenskapliga behörigheten på andra nivån för att kunna bli tillsvidareanställda som biträdande professorer i enlighet med artikel 24.5 och 24.6 i lag nr 240/2010.

Kortfattad redogörelse för skälen till att förhandsavgörande begärs

- 4 Först och främst hänvisar den hänskjutande domstolen till dom av den 25 oktober 2018, Sciotto (C-331/17), där EU-domstolen slog fast att ”det enligt den nu aktuella nationella lagstiftningen inte i något fall är tillåtet att inom sektorn för opera- och konserthusstiftelser omvandla visstidsanställningar till tillsvidareanställning och att denna lagstiftning därför kan leda till diskriminering mellan visstidsanställda arbetstagare inom denna sektor och visstidsanställda arbetstagare i andra sektorer. De sistnämnda arbetstagarna kan nämligen, efter omvandling av deras anställningsavtal vid åsidosättande av bestämmelserna om visstidsanställning, bli jämförbara tillsvidareanställda i den mening som avses i klausul 4.1 i ramavtalet”.
- 5 Den hänskjutande domstolen hänvisar även till dom av den 20 juni 2019, Ustariz Aróstegui (C-72/18), där EU-domstolen slog fast att enligt dess praxis ”innebär begreppet objektiva grunder ett krav på att den skillnad i behandling som konstaterats ska vara motiverad av precisa och konkreta omständigheter som är kännetecknande för det aktuella anställningsvillkoret i det särskilda sammanhang där det förekommer och på grundval av objektiva och klara kriterier, så att det kan kontrolleras huruvida denna skillnad tillgodoser ett verkligt behov, är ägnad att säkerställa att det eftersträvade målet uppnås och är nödvändig för att uppnå detta. Sådana omständigheter kan till exempel följa av att de arbetsuppgifter för vilkas utförande avtal om visstidsanställning har ingåtts är av ett särskilt slag och har vissa inneboende egenskaper eller, i förekommande fall, av en medlemsstats strävan efter att uppnå ett berättigat socialpolitiskt mål”. Därför ska ”[k]lausul 4.1 i ramavtalet ... tolkas så, att den utgör hinder för nationell lagstiftning, som den som är i fråga i det nationella målet, enligt vilken lönetillägg endast kan beviljas tillsvidareanställda lärare med tjänstemannaställning medan bland annat kontraktsanställda lärare med visstidsanställning enligt förvaltningsrättslig lagstiftning utesluts från denna förmån, om det enda villkoret för beviljande av detta lönetillägg är fullgörandet av en viss tjänstgöringstid”.

- 6 I klagandenas fall omfattar den påstådda skillnaden i behandling arbetstagare inom samma sektor, det vill säga universitetsforskare.
- 7 Den hänskjutande domstolen påpekar att de tre kategorierna av universitetsforskare som har införts genom lagstiftningen – det vill säga forskare med avtal av den typ som fastställs i artikel 24.3 a i lag nr 240/2010 (nedan kallade forskare av typ A), forskare med avtal av den typ som fastställs i artikel 24.3 b i lag nr 240/2010 (nedan kallade forskare av typ B) och forskare med tillsvidareanställningsavtal – utför identiska arbetsuppgifter (undervisning, kompletterande undervisningsverksamhet, stöd till studenter, forskning och så vidare).
- 8 Även om forskare av typ A utför samma arbetsuppgifter och har klarat ett uttagningsprov med samma svårighetsgrad och selektivitet som forskare som tillhör de två övriga kategorierna, har de dock inte tillträde till karriären som biträdande professorer på andra nivån, till vilken enbart de två övriga forskarkategorierna har tillträde med stöd av artikel 24.5 och 24.6 i lag nr 240/2010. Den hänskjutande domstolen preciserar även att det förfarande som avses i artikel 24.6 får tillämpas fram till den 31 december 2021 med stöd av förlängningen enligt artikel 5.1 b i lagdekret nr 126 av den 29 oktober 2019.
- 9 När det aktuella avtalet löper ut går forskare av typ A, även om de har uppnått den nationella vetenskapliga behörigheten och erhållit förlängningen med två år efter positiv bedömning av utförd verksamhet, därmed miste om sin anställning, utan någon rimlig och icke-diskriminerande motivering.
- 10 Den aktuella påstådda skillnaden i behandling har dessutom förvärrats till följd av de extraordinära planer för rekrytering av biträdande professorer som har införts genom ministerdekret nr 364/2019. Dessa nya karriärmöjligheter är nämligen förbehållna tillsvidareanställda forskare som har uppnått den nationella vetenskapliga behörigheten.
- 11 Mot ovanstående bakgrund har den hänskjutande domstolen beslutat att ställa ovan anförda ytterligare fråga i tillägg till de frågor som ställdes i föregående beslut att begära förhandsavgörande som fattades av samma domstol i samma nationella mål.